

XARXES PER AL CANVI

Projecte d'innovació pedagògica per a Barcelona

**Consorci d'Educació
de Barcelona**
Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Barcelona

2016 - 2019

El Consorci d'Educació de Barcelona, Escola Nova 21, l'ICE de la UAB i l'Associació de mestres Rosa Sensat estableixen un conveni per integrar diferents iniciatives i processos generant un projecte d'innovació pedagògica propi per a la ciutat de Barcelona.

DOSSIER DE PREMSA

INDEX

1. Xarxes per al canvi 2016-2019
2. Funcions
3. Composicions de les Xarxes
4. Objectius
5. Model de les Xarxes i Pla de treball
6. Conveni i bases de col·laboració
 - 6.1 Principis de l'acord
 - 6.2 Actuacions i responsabilitats de les parts del conveni
 - Consorci d'Educació de Barcelona
 - Escola Nova 21
 - ICE de la UAB
 - Associació de mestres Rosa Sensat
 - 6.3 Coordinació i seguiment de l'acord del projecte

1. Xarxes per al canvi 2016-2019

El Consorci d'Educació de Barcelona, Escola Nova 21, l'ICE de la UAB i Rosa Sensat estableixen un conveni per sumar diferents iniciatives i processos generant un projecte per a la innovació pedagògica propi per a la ciutat de Barcelona: **Xarxes per al canvi**. S'establirà un model de treball conjunt cap a un horitzó comú de canvi basat em un propòsit educatiu competencial i unes pràctiques d'aprenentatge fonamentades en el coneixement existent.

2. Funcions

Les principals funcions de les xarxes són compartir i adquirir els coneixements rellevants per a avançar cap a un horitzó comú de transformació educativa; interactuar al voltant dels recursos que generi el programa; impulsar i articular processos de coneixement, formació i capacitació de forma col·laborativa i autogestionada i compartir experiències dels centres en el procés de transformació.

3. Composició de les Xarxes

La composició de cada xarxa parteix de la lògica de proximitat territorial i amb el propòsit de ser inclusives i heterogènies, on puguin coexistir centres que es troben en estadis i ritmes diferents de procés de canvi. La definició de la composició de les xarxes serà compartida per les parts, a proposta del Consorci.

El projecte, establert per 3 anys de durada, espera aconseguir a la seva finalització un sistema de treball autosostenible i autopropulsat. Es durà a terme en tres fases. A la primera (curs 2016-17) es constituïran 18 xarxes territorials de 6-10 centres educatius cada una, basats en la proximitat. En aquesta fase s'incorporaran els centres que formen part dels programes ja existents: *Eines per al Canvi* i *Escola Nova 21*. En la segona i tercera fases (cursos 2017-18 i 2018-19), s'hi aniran incorporant altres centres que tinguin la voluntat i disponibilitat per sostenir un procés de canvi transformatiu i de col·laboració amb la xarxa sense distorsionar el treball creat fins al moment.

En la primera fase participen un total de **152 centres de la ciutat**: 87 instituts i escoles públics i 65 concertats, amb la implicació activa de dos representants per centre, cosa que significa la participació directa de 300 membres dels equips directius dels centres, als que s'hi sumarà el conjunt del professorat de cada centre.

La trentena d'escoles públiques participants en el programa *Eines per al canvi* compten amb el suport de mentors que acompanyen al centre en el procés de canvi, amb un equip de cinc professors de l'ICE de la UAB i amb un equip impulsor format per tècnics del CEB. Les divuit xarxes territorials estaran dinamitzades per cinc professionals amb expertesa en la coordinació i el lideratge de grups de treball, amb una dedicació de mitja jornada.

4. Objectius

Els objectius marcats a complir pel projecte són els següents:

- Orientar, acompanyar i impulsar el procés de millora dels projectes educatius de centre alineats amb l'horitzó compartit.
- Crear espais de coneixement des de la reflexió, debat i intercanvi sobre aspectes organitzatius i metodològics que permetin avançar vers un horitzó comú.
- Treballar a partir de dinàmiques de treball col·lectiu que serveixin de referència per a la dinamització dels equips docents i les aules. És a dir, garantir la transferència del que s'aprèn a la xarxa al propi equip docent, i dels docents a l'aula.
- Millorar el treball cooperatiu entre els centres educatius, a partir del compromís explícit que adquireixin amb les xarxes i la voluntat de compartir el seu coneixement i expertesa. D'aquesta manera, les xarxes propicien que els centres avancin i creixin junts contemplant els diferents ritmes i estratègies per liderar el canvi i la diversitat dels seus projectes educatius de centre.
- Crear una imatge col·lectiva en les zones d'escolarització que faci avançar en la idea d'equivalència entre centres educatius de cara a l'oferta educativa en el període d'escolarització.

5. Model de les Xarxes i Pla de treball

La dinamització de les xarxes recaurà en professionals del Consorci. A banda es comptarà amb un catàleg de propostes reflexives aportades per ponents de cada una de les parts signants de l'acord, que proveiran les necessitats específiques de formació de cada xarxa i que aniran a càrrec del pressupost del Consorci.

Les xarxes es reuniran amb la periodicitat establerta en el Pla de treball, preveient entre 5 i 6 trobades per curs que tindran lloc en un dels centres de la pròpia xarxa rotativament.

Les trobades de les xarxes territorials s'intercalaran al llarg del curs amb Jornades, espais de co-creació, conferències, on confluïran totes les xarxes. D'aquesta manera es garanteix el treball a tres nivells: en l'àmbit de centre, de barri i de ciutat.

Els centres que participin a les xarxes o que s'hi vagin incorporant en les diferents fases, hauran de signar un acord de compromís respecte a: l'assistència, la dinàmica de la xarxa, la transferència al propi centre, la participació en els debats i en l'intercanvi de coneixement, materials i propostes d'aula i el desenvolupament d'accions per avançar cap a l'horitzó comú.

Preveiem que, derivat de l'impuls per al canvi i del treball de les xarxes es generaran en els centres necessitats de formació permanent externa i d'acompanyament. Des del principi d'equitat educativa, es vetllarà per poder donar resposta a aquestes necessitats començant per aquells centres amb menys possibilitats.

La línia de treball afavorirà la diversitat de projectes i processos, basats en l'autonomia del centre i alineats en els quatre pilars de l'aprenentatge establerts per la UNESCO a l'Informe Dèlors:

aprendre a conèixer, aprendre a ser, aprendre a fer, i aprendre a viure junts; i sota els 7 principis de l'aprenentatge que estan àmpliament consensuats com a generadors de millora pedagògica:

1. L'alumnat és el centre de l'aprenentatge
2. L'aprenentatge és de naturalesa social
3. Les emocions són part integral de l'aprenentatge
4. L'aprenentatge ha de tenir en compte les diferències individuals
5. L'esforç de tot l'alumnat és clau per a l'aprenentatge
6. L'avaluació continuada afavoreix l'aprenentatge
7. Aprendre és construir connexions horitzontals entre àrees de coneixement i també amb la comunitat i el món en general.

6. Conveni i bases de col·laboració

Les parts signants del conveni coincideixen en la complementarietat dels seus respectius programes enfocats a fer possible la transformació dels centres d'acord a nous paradigmes i coneixements i la importància de coordinar-los. Davant la comunitat educativa s'estableix un conveni per posar en funcionament una xarxa única per a la innovació pedagògica que tindrà un caràcter propi circumscrit a la ciutat de Barcelona. El conveni pactat serà vigent des de la data de la seva signatura, fins a 31 de desembre de 2019, moment en què finalitza el programa Escola Nova 21.

6.1 Principis de l'acord

Les parts comparteixen uns principis teòrics i metodològics que fonamenten un **horitzó comú** de transformació educativa basat en els següents punts:

- Una estratègia d'innovació posant al mateix nivell l'equitat i la qualitat educatives, dos valors indestruïbles, que estigui atenta a aconseguir l'èxit educatiu per a tothom de manera inclusiva.
- Una proposta que parteix del capital d'innovació i coneixements educatiu existent, i que catalitza una onada de transformació col·laborativa, genera valor afegit, millora, optimitza o transforma a partir dels processos i coneixements de cada centre.
- Un ritme de procés de canvi que respecta l'autonomia i necessitats de cada centre, liderat pels propis equips docents i que combina criteris de voluntat i possibilitat.
- Una garantia que tots els centres que participen a les xarxes hi són en igualtat de condicions oferint i rebent coneixements de manera generosa i oberta.
- Una voluntat de procés de millora constant, des del rigor i l'autoexigència, avaluant-se i reajustant-se constantment per assolir millor els objectius previstos.
- Un horitzó comú compartit de transformació educativa: propòsit educatiu competencial (quatre pilars de l'aprenentatge); pràctiques educatives basades en com les persones aprenen (7 principis de l'aprenentatge); sistemes avaluatius que permetin mesurar els assoliments competencials; i una organització dirigida a l'aprenentatge dels infants, que actualitza permanentment la seva acció educativa i que està oberta i interactua amb el seu entorn.

- Un model d'innovació fonamentat en un horitzó comú que es concreta en cada projecte educatiu de centre, fent compatible models i projectes diversos, així com ritmes i intensitats de canvi per a la millora, equilibrant el progrés de cada centre i el progrés col·lectiu.
- Un impuls i orientació, durant tres anys del procés d'actualització, que ha de permetre actualitzar els projectes educatius dels centres, vers l'horitzó comú compartit.
- Un model basat en l'aprenentatge compartit entre els centres que constitueixen cada xarxa, a partir d'una sistematització dels processos de canvi i de les metodologies educatives innovadores, que s'enriqueix amb aportacions externes de formació i activitats de dinamització i co-creació de productes.
- Una voluntat de crear un model de treball en xarxa el més autosostenible i autopropulsat possible, més enllà del termini de tres anys que es contempla en aquest acord, garantit a partir de la coordinació i lideratge de l'administració.
- Un compromís de l'administració i entitats col·laboradores de donar suport a tots els centres i xarxes a través del reconeixement, difusió, formació i acompanyament en funció de la necessitat i situació dels recursos existents.

6.2 Actuacions i responsabilitats de les parts del Conveni

Responsabilitats de les parts

Consorci d'Educació de Barcelona

- Coordinar i dinamitzar cadascuna de les xarxes per part de personal del Consorci.
- Liderar l'organització de les conferències i jornades i altres activitats dins l'àmbit de la millora i la innovació.
- Sumar els recursos i programes existents que puguin generar sinergies en el treball de les xarxes.
- Vincular aquelles actuacions contemplades en el Pla de treball del Consorci que, malgrat recaure en altres àrees o departaments, poden tenir un impacte positiu en l'objectiu de la innovació i d'enfortiment de les Xarxes pel canvi (actuacions de planificació escolar, equipaments educatius, coordinació territorial, inspecció educativa, etc.)
- Donar d'alta les activitats formatives de les xarxes dins del Pla de formació de zona a efectes de certificació.
- Vetllar per al reconeixement dels programes d'innovació a efectes de certificació de mèrits de cara als perfils estructurals específics.

Escola Nova 21

- Aportar coneixement per a la creació o sistematització de procediments, metodologies i eines per a la interacció i la reflexió interna en les Xarxes per al Canvi, ja siguin recursos pedagògics, dinàmiques per al debat o materials divulgatius sobre el procés de canvi.
- Aportar un instrument d'autodiagnòstic, indicadors per al canvi, i recursos formatius no presencials destinats a contribuir al procés de canvi dels centres participants a Barcelona.
- Aportar accions formatives adreçades al personal del Consorci responsable de la coordinació de les xarxes.
- Donar suport i assessorament al personal del Consorci responsable de la coordinació de les xarxes.

- Connectar inquietuds i necessitats educatives de les xarxes amb espais, recursos o solucions provinents de xarxes d'altres municipis, o bé d'altres agents educatius.

Associació de mestres Rosa Sensat

- Dedicar un espai específic vinculat a les Xarxes pel canvi a l'Escola d'estiu 2017, 2018 i 2019.
- Oferir els espais de trobada, confluència i d'intercanvi entre membres de les xarxes que siguin necessaris.
- Difusió des de les revistes i publicacions pròpies dels productes de coneixement elaborats per les xarxes.
- Espai de Formació per a formadors.
- Persones de referència pedagògica.
- Aportar continguts, metodologies i dinàmiques en formació per a equips per a la innovació.

ICE de la UAB

- Compartir projectes de dinamització de centres, com el projecte "Mirades" actualment en curs.
- Facilitar la col·laboració de persones de referència pedagògica.
- Compartir els models de transformació d'equips per a la innovació.
- Aportar coneixement per a la creació de models, metodologies i eines per a la interacció i la reflexió interna en les Xarxes per al Canvi, ja siguin recursos pedagògics, dinàmiques per al debat o materials divulgatius sobre el procés de canvi.
- Aportacions per a les accions formatives adreçades al personal del Consorci responsable de la coordinació de les xarxes.
- Organitzar i realitzar acompanyaments a centre, assessoraments, seminaris, cursos.
- Oferir, incentivar i potenciar la Formació de formadors que es derivin de les necessitats d'aquesta intervenció.

6.3. Coordinació i seguiment de l'acord del projecte

6.3.1 Comissió Institucional

Es constituirà una Comissió institucional que es reunirà un mínim de dos vegades anuals i que tindrà per funcions: a) validar les directrius principals del pla de treball proposat per la comissió tècnica, b) realitzar el seguiment del compliment dels acords del conveni; c) acordar els criteris d'interpretació i d) Resoldre qualsevol discrepància que sorgeixi en relació a l'execució del conveni. Formada per:

- La gerent del Consorci d'educació, que actuarà com a presidència de la Comissió
- El subdirector d'innovació educativa del Departament d'Ensenyament
- La directora de l'Àrea d'innovació del Consorci d'educació
- El director d'Escola Nova 21
- La directora de l'ICE-UAB
- La presidenta de l'Associació de mestres Rosa Sensat

Es reunirà com a mínim 2 vegades l'any, per validar les directrius principals del pla de treball i per fer seguiment i valoració del procés.

6.3.2 Comissió tècnica

Es constituirà una comissió tècnica formada pels equips tècnics de cada una de les parts signants és la responsable del funcionament de les xarxes. Es trobarà amb una periodicitat mensual.